

2.ª Ep. AÑO III, N.º 15 (151)

SEPTIEMBRE-OCTUBRE 1965

DE LA FEDERACION ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Ĉe la monumento al la fratoj Berruguete, Sro. Bordá, Prezidanto de la Esperanto Grupo de Sabadell, alte tenas nian flagon, dum la 26ª Kongreso de Esperanto en Palencia.

BOLETIN DE LA FEDERACION ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Direktoro: Domingo Martínez Benavente

Redakcia Komitato:
Angel Salete
Nicolás L. Escartín
Emilio Gastón

ADRESOJ:

Hispana Esperanto Federacio
Prezidanto:
Dro. Miguel Sancho Izquierdo
Str. Torre Nueva, 30, 1.°
ZARAGOZA

Ĝenerala korespondado:
Sekretariino:
Inés Gastón
P.° Marina Moreno, 35, 4.° Dcha.
ZARAGOZA

Monsendoj:
Kasistino:
María Pilar Gómez
Str. Bolonia, 14, 1.°
ZARAGOZA

Sendaĵojn pri statistiko kaj informado al:
S-ro. Salvador Aragay
Str. Arce, 8
CORNELLÁ (Barcelona) Hispanio

Libroservo:
Sekretariejo de H. E. F.
P.° Marina Moreno, 35, 4.° dcha.

Ĉekkonto: n.° 14114, Banco de Bilbao
ZARAGOZA

Jarkotizo por eksterlando: 100 ptojn.

POLLANDO. — Zawidów, ul. Spokojna 10, pow, Luban SL, woj Wrocla . S-ro Grabowski Leszek 17 jaraĝa deziras korespondi pri ĉiuj temoj.

BULGARUJO. — S-ro Kosta Tringov, Vasil Kolarov 15, Svilengrad, derizas korespondi pri ĉiuj temoj kun hispanaj esperantistoj.

DONATIVOS PARA BOLETIN

S. Arizmendi (Eibar)	35	pts.
A. Gilí (Barcelona)	50	»
J. Régulo, La Laguna	115	»
A. Ruiz Sánchez, El Morche	400	»
J. Hutessá, Sabadell	50	»
Esp. Grupo Payá (Mislata) ...	317	»

(María, 5; Ana María, 5; Vicentita, 5; Ascensión, 5; María Amparo, 5; Sagrario, 5; Carmencita, 5; Angelines, 5; Consuelito, 5 Paqui, 5; Lolita, 5; Terol, 5; Críspulo, 5; Ruiz, 5; Santos, 5; Maroto, 5; Pascual, 5; Lozano, 5; Vilaplana, 15; Vicente, 5; Tonet 10; Forés I, 5; Forés II, 5; Alfredo, 5; Reig, 5; Félix, 10; Albero, 5; Sanjuán, 5; Catalá, 5; Angelet, 5; Isaías, 5; Joel, 7; Ruz, 10; Eliseo, 5; Serisola, 5; Juanito, 5; Pepet, 5; Mateu, 5; Alcantarilla, 5; Modesto, 10; Roberto, 20; Aparisi, 5; Calatat, 5 Alapont, 5; Climent, 5; Enriquito, 10; Jacinto, 5; Valenzuela, 5; Briz, 5; Doménech, 5, Pomares, 5; Bafiste, 5; Roque, 5.)

T. Elizondo, Bilbao	25	»
S. Olivan, Vigo	150	»
A. Costa, San Mateo	25	»
D. Cebollero, Zaragoza	20	»
M. Manteca, Icod de los Vinos....	50	»
J. Guillomía, Barcelona	30	»
A. Alonso, Pontevedra	314	»
J. Ezquerra, Barcelona	150	»
M. Tarragó, Almatret	25	»
M. Solá, Tarrasa	50	»
Suma......	1.806	»

deziras korespondi...

POLLANDO. — Zielona Góra, ul. Zamenhofa 5 m. 3. S-ro. Boleslaw Poprawa. Deziras korespondi pri filatelio.

POLLANDO. — Kiwidin, Kolista 18, Wanda Broslko. Deziras korespondi kaj interŝanĝi b. k. kaj p. m.

NEDERLANDO. — Oosterbeek, p/a, Secz Kuistraat 32, F-ino Soph. M. Van Tatenhove derizas korespondi pri ĉiuj temoj, ŝi estas vegetaranino, mezaĝa.

HUNGARIO. — Gagarin-Sarok. S-ro. Jozefo Magasi, Békéscsába. Deziras interŝanĝi bildkartojn pri folkloro.

HUNGARIO. — Hóduezövásárhely, Garai 58. F-ino. Franciska Pál, 16 jaraĝa deziras leteramikojn el Hispanio.

ĈEĤOSLOVAKIO. — Havlickúv Brod, Namesti 52. S-ro. František Domkar deziras korespondi pri ĉiuj temoj sed precipe pri filmado; li estas 48 jaraĝa, laboristo kaj Prezidanto de Filmo-Rondeto.

COLABORACION INTERNACIONAL

NICOLAS L. ESCARTIN.

A través de los breves artículos que sobre este tema hemos publicado en anteriores números de «Boletín», nuestros amigos lectores habrán tenido la oportunidad de comprobar que, con motivo del Año de Colaboración Internacional, un vasto movimiento de buena voluntad mundial ha sido puesto en marcha. La decisión de U. E. A. de declarar a este mismo año como Año de la Lengua Internacional, ha involucrado en este movimiento al vasto mundo del esperantismo, cuyos ideales coinciden en este punto con los sustentados por la O. N. U. y por todos los hombres de buena voluntad de nuestro confuso planeta.

La idea de dedicar un año a la búsqueda de la paz tuvo su origen en un activo grupo de mujeres canadienses que, preocupadas por la delicada situación mundial, y por la incesante carrera de armamentos, se dirigieron al extinto Pandit Nehru rogándole que auspiciara la idea presentándola a la Asamblea General de las Naciones Unidad. Nehru aceptó, pero sugirió que la nota clave del año debería ser COLABORACION. Y así, en noviembre del año 1961, se dirigió a la Asamblea General en estos términos:

«A pesar de que vivimos en un mundo de conflictos, la Humanidad sigue adelante. Ello se debe, sin ninguna duda, a la cooperación existente entre las naciones, y entre los individuos. Muchos países que *difieren en el campo político y en otros campos*, mantienen sin embargo una *amplia cooperación*, de la que apenas se sabe nada, debido a que *se habla mucho* de los puntos de fricción. De esta manera el mundo se va saturando de la idea de que los conflictos continúan y de que nos hallamos al borde del desastre. Si se insistiera en destacar esta cooperación, quizás tuviéramos una imagen más real del mundo de hoy. Es preciso pensar que el mundo depende de la cooperación y no del conflicto.»

Nehru sugirió también que la Asamblea General podría hacer un llamamiento a todos los países del mundo para que dedicaran un año «no a discursear sobre la paz», sino a incrementar la cooperación en todos los campos. De esta manera —dijo— se podrían orientar los pensamientos y energías del hombre hacia la idea de la cooperación, creando de este modo una atmósfera propicia a la solución de los problemas y a la disminución de los conflictos que afligen nuestro mundo. La idea fue aceptada por la Asamblea General, y se estableció un Comité preparatorio de doce miembros. El informe presentado por dicho Comité fue adoptado por dicha Asamblea y se trazaron y coordinaron los planes de actividades de que hemos hablado en nuestros artículos anteriores, aunque la falta de espacio y de adecuadas fuentes de información, amén de otras circunstancias especiales, hayan sido la causa de que su descripción fuera incompleta y superficial en la mayoría de sus puntos.

A esta altura de los acontecimientos cabe preguntarse cual ha sido el alcance de esta campaña y qué países han intervenido en ella. Basándome en informaciones particulares voy a presentar un pequeño esquema, pero insistiré de nuevo en que la falta de una fuente de información fidedigna hace que este esquema sea incompleto, breve y falto de detalle.

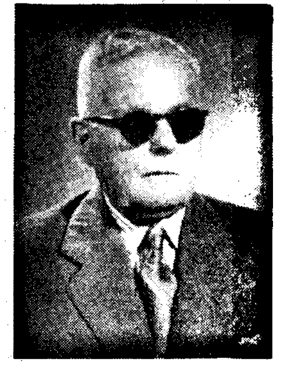
Parece ser que en Africa sólo cinco países están realizando actividades: Senegal, Congo, Ghana, Libia y Nigeria.

De la América Latina, según la información que he podido obtener, sólo Argentina realiza alguna actividad.

En Inglaterra, Irlanda, Finlandia, Suecia, Austria, Italia, Países Bajos y Noruega, se realizan actividades, en tanto que, según parece, poco o nada se hace en Bélgica, Dinamarca, Francia, Alemania, Grecia, Suiza y Luxemburgo.

Hay actividades en Checoeslovaquia, Hungría, Polonia, Rumanía y la U. R. S. S., pero nada en Bulgaria, Yugoeslavia y Albania. También hay actividades en Libia, Arabia Saudita, Afganistán, Cambodia, Ceylán, India, Japón, Tailandia y Filipinas, así como en Australia, Canadá, Nueva Zelanda, Turquía, U. S. A., Trinidad y Tobago. El género de actividades varía considerablemente de unos países a otros, y comprende desde programas especiales de radio y TV, artículos especiales en la Prensa sobre la O. N. U. y la cooperación internacional,

(Pasa a la pág. 10.)

FORPASIS...

José Ezquerra Berges

La 18an de aŭgusto, je la 85 jara aĝo, forpasis en Barcelono nia elstara samideano Sro. José Ezquerra Bergés.

Fidela al nia idealo publikigis diversajn Esperantoverkojn en la brajla sistemo; mem blindulo de la 13 jara aĝo, estis la fondinto de la Nacia Porblindula Organizaĵo, kaj realiginto de tre gravaj bonfaraj entreprenoj por la plibonigo de la vivkondiĉoj de la blinduloj.

Li posedis la «Cruz de Beneficencia de primera clase» kaj dum lia tuta vivo klopodis helpi kiel eble plej efike nian Movadon.

Li estis Honora Membro de H. E. F.; Fondinto kaj Honora Protektanto de Madrida Esperanto-Klubo, kaj membro nº 1 de «Hispana Esperanto Aŭroro».

Vicente Marín Gil

La 20an de majo subite mortis en Barcelono nia samideano Vicente Marín Gil, je la 64 jara aĝo.

Li esperantistiĝis en la jaro 1919, kaj klarigis diversajn kursojn en la antikva grupo Nova Sento.

PACAN RIPONZON AL ILI!

Nian plej sinceran kondolencon al la familianoj.

EKZAMENOJ PRI ESPERANTO

Post la koncerna ekzameno, aprobis la ELEMENTAN KURSON, la jenaj samideanoj:

Sro. Agustín Castro - Madrid

Fino. Concesa Quijano González - Valladolid

Sro. Antonio Moya Casado - Madrid

Ĉenerala foto

NIA 26ª KONGRESO EN PALENCIA

SALVADOR GUMA.

Venis fine la 20a de julio. Trans la kulisoj vigla roto ĝis nun laboradis por ke nia 26a estu senmanka, sukcesa, brila. La kapitano ordonis, la lasta soldato plenumis. Tial mi preferas nomi nenium, sed danki la fervorulojn de la Palencia Rondo en mia nomo, kaj —mi riskas diri— en tiu de la kongresintoj senescepte, ĉar en la materiema mondo en kiu ni vivas, nur Homoj kuraĝas sen timo je mokoj teni alte la torĉon de nia Idealo.

Posttagmeze, komenciĝas la svarmo en la akceptejo, kie oni ricevas la dokumentaron. Pli poste, la Interkonatiĝa Vespero, dum kiu novaj kaj malnovaj amikoj retrovas sin, pridemandas, sciigas, miras, ĝojas, bedaŭras aŭ kondolencas. Sonas La Espero kiel inaŭgura marŝo, kaj ĝoja dancado forgesigas, ke —kiel rimarkigas Sro. Mariano Gastón— jam batis la 26a horo!

21a de Julio

En la preĝejo Nuestra Señora de la Calle, la dioceza vikario, Moŝto Eduardo Izquierdo, en la nomo de Lia Moŝto José Souto, episkopo de Palencia, celebras la Sanktan Meson. Pastro Manuel Casanoves C. M. F. legas en Esperanto la Epistolon kaj la Evangelion. Ne eble transdoni ĉi tie lian predikon; sed mi asertas, ke ni havas eminentan oratoron, kiu en klara, eleganta, senerara Esperanto esprimas kaj komprenigas la evangeliospiriton. Jes, montojn da salo, sunojn da lumo bezonas la malfeliĉa homaro en nia benzinepoko! Ni nur bedaŭras, ke ne plu daŭras la bela predikado.

Kunpremiĝinte kiel beroj de grapolo, ni staras antaŭ la fotisto, kaj baldaŭ de tie, ni iras al Kongresejo por la Solena Malfermo. Prezidas Lia Moŝto Benedicto García, Prezidanto de la Provinca Juĝejo; Ŝia Moŝto Amelia Garrido, Direktorino de Instituto Jorge Manrique; Sro. Benito Calvo, Prezidanto de la Loka Kongresa Komitato, kaj Lia Moŝto Prof. Miguel Sancho Izquierdo,

Prezidanto de nia Federacio.

En la nomo de la Loka Kongresa Komitato, Sro. Benito Calvo alparolas la kongresanojn; kaj post diversaj bonvenigaj paroloj, Sro. Félix Díez legas kun emocio sian komencitan tradukon de poemo de Jorge Manrique. Ĉu vi finos ĝin, Sro. Félix? Kuraĝon!

Poste kunsidas la Estraro de H. E. F. kaj grupdelegitoj por prepari kaj simpligi la laboron de la Generala Kunsido.

Sonis la 20a horo. Profesoro Jesús Liaño el Salamanca, regalas nin per bela prelego. Li eĉ priparolas la religiajn proponojn de Dro. Zamenhof, kies celo ja estis trovi konkordon, toleremon, unuecon, pacon al la interbatalanta popolaro.

Longa, sincera aplaŭdado pro la klara, eleganta parolo de Prof. Liaño.

22a de Julio

Ni komencas la tagon per promeno tra la urbo kaj vizito de la Katedralo kaj ĉefaj monumentoj. Posttagmeze okazas la Esperanta Ekzameno, al kiu venas nur kandidatoj al la Elementa Diplomo. Ĉar la ekzamenatoj ŝajnas kapablaj, la ekzamenantoj demandas plu, kaj se necese, eksplikas. Nur restas minutoj; tamen, eĉ la ĉeestantoj interesiĝas pri la leciono! Iu sufloras: Kial dum niaj kongresoj, ni ne havas almenaŭ specialajn lecionojn pri Esperanto?

Je la 18a h. okazas la Generala Kunsido de H. E. F. F-ino Inés Gastón legas la jarraporton, kiun oni aprobas. Specialan atenton meritas la organizado de novaj kursoj, kaj la propono pri propra bieno uzebla kiel kampadejo. La entuziasmulojn timigas la Monfantomo. Ja, vere timiga! Post diversaj proponoj kaj diskutoj F-ino Inés Gastón legas al ni la leterojn kaj telegramojn, plenajn je bondeziroj al nia Kongreso, venintajn de forestantaj amikoj.

En la nomo de Liga Argentina de Esperanto, salutas persone Sino. Julia Rocafull, kies bela prononco tuj altiras la atenton de la kongresantoj. Sekvas emocia momento: Ŝi ja estas tiu ĉarma fraŭlino Vilaró, kiun mi ne plu vidis de antaŭ 47 jaroj! Ŝi estis aktiva membro de tiu vigla Societo «Paco kaj Amo» en Barcelona S-no. Bohigas eĉ kartavas pro emocio. Ankaŭ mi. Nun mi konfesu, ke la tabervortoj «kie, io, kie, kiu, kiel...» sonis tiam tiel bele el ŝia buŝo, ke mi ĉiam, ankoraŭ nun, taksas la belecon de Esperanto, laŭ la parolo de tiu bela, tiama fraŭlino, kiu en alta aĝo nun akompanas nin.

Ĉenerala kunsido. Sino. Rocafull salutas en la nomo de la Argentina Esperanto-Ligo.

Sro. Peterson el Germanujo salutas persone. Li diras, ke ankaŭ tie oni havas la samajn problemojn kiel ni. Certe, la nuna Socievoluo ne favoras Idealismon.

En bela salono de la Ŝparkaso, ni omaĝas niajn forpasintajn pionirojn, Pastro J. Casanovas, kaj Prof. Delfi Dalmau. Ni aŭdas la kortuŝajn, kondolencajn vortojn, kiujn Prof. Dalmau skribis pro la forpaso de Pastro J. Casanovas. Ni reaŭdas la voĉon de Prof. Dalmau registritan per magnetofono. Longa omaĝa letero de Dro. Herrero en la nomo de la valenciaj samideanoj reliefigas la grandecon de ilia merito, kaj ankaŭ tiun de nia perdo, Sro. Bohigas legas omaĝan poemon dediĉitan al P. Casanovas, kaj mi, per mallonga parolado, provas ornami la figurojn de la noblaj pioniroj, kaj sugestas, ke nia plej efektiva omaĝo al ili estu la daŭrigo de tiu idealo, por kiu ili vivis kaj penadis ĝis la morto, ĉiam fidelaj al Lingva Fundamento, bazo kaj trunko de nia Movado.

Nia Prezidanto resumas, per lanmigaj vortoj venantaj rekte el la koro, la signifon de nia omaĝa kunsido.

Nun, al Campo de la Juventud, kie ni havas agrablan noktiĝon kun tipaj dancoj, esperanta muziko kaj nia himno kaj tie ni estas akceptitaj de la urbestrohelpanto skabeno, kaj de la Junulardelegito. Aro da genunuloj vestita per regionaj kostumoj plezurigis ni per belaj dancoj el la Palencia folkloro.

La Bilbaoa Esp. Grupo regalis nin pe konĉerto; akordionistoj de la Polifóni ca Euskalduna de Bilbao, sub la gvida do de S-ino. J. G. de Diego ludis in teralie «La Verda Stelo» de Cl. Braun «La Fluanta Tajdo» de G. F. Root, ka «La Espero». Koran dankon por nia samideanoj!

23a de Julio

Paredes de Nava estas la celo de ni duontaga ekskurso. Ni elurbiĝas kaj vi das la Palencian kamparon, kie ankora homoj kaj bovoj draŝas la grenon d nia ĉiutaga pano. Mankas tie la verd koloro. Flave-grizaj domoj masonita el flave-griza tero... Ni eniras la Pre ĝejon Sankta Eulalia, kie arta trezor mirigas la vizitanton. Jen tie, supre, o geno kies klavoj atestas ĝian antikve con. Iu ekpremas la klavojn prove, ka jen la sonoraj notoj de nia himno ple nigas la navon. Li estas la juna Agus tín Castro, kiu dume eksplikas poemon «Nia himno komenciĝas per simplaj, du bemaj, nekuraĝaj movoj, similaj al tiu de ĵus enirinta, nekonata vizitanto; se atinginte la duan strofon, ĝi entuzias

Dum la postmorta omaĝo al la pioniroj P. Casanovas, kaj D. Dalmau, Dro. Sancho Izquierdo, kaj Sro. Gumá alparolas al la kongresanoj.

Folklora Grupo de «Coros y Danzas» kiu bele interpretis tipajn dancojn de la Palencia Folkloro.

me, laŭtvoĉe, plenanime: "Ne al glavo sangon soifanta..." malfermas la brakojn, etendiĝas impete al vasteco...». Pripensinte tion, post preskaŭ 50 jaroj da aŭdado... nu, li estas prava... kaj poeto.

Tiu vilaĝo, Paredes de Nava, estis la lulilo de la fama familio Berruguete, pentristo la patro, skulptisto la filo. Geniuloj naskiĝas ie ajn, preskaŭ neniam en palacoj. Nian gratulon al Pastro Alejandro Luis Aguado, kies fervoro ebligis tiel belan kolekton.

Posttagmeze, pro manko de konkursantoj, la juna Adolfo López de Silanes anstataŭas la Oratoran Konkurson, per kuraĝa prelegeto. «Komenco bona, laboro duona» diras proverbo. Tial Sro Díez diras emocie ĉirkaŭbrakante lin, ke ankaŭ tiel li komencis, kaj nun povas traduki poemojn. Li kuraĝigas la junulojn.

Sekvas la Solena Fermo. Prezidas la Prezidanta Moŝto de la Provinca Juĝpalaco, la Skabeno Delegito pri Kulturo, la Direktorino de la Instituto Jorge Manrique, la Prezidanto, kaj Sekretariino de H. E. F., kaj Sro. Dativo Blanco, Sekretario de la Loka Kongresa Komitato. Nia Prezidanto surnajlas la kvazaŭ sentencajn vortojn: «Ni surmetis la kronon al nia dumjara agado; ni atingis vojan celon; sed ni nur haltos iom, simile al sportaj kuristoj, por, reakirinte forton, nove reagi, nove kuri al alia celo».

Amase kun flagoj, la kongresanoj iras al nova strato, kie la urbestro Moŝto Juan Mena de la Cruz malkovros marmoran tabulon, per kiu la nova strato estas nomita «Calle Esperanto». Grava propaganda momento. Loĝantoj, stratirantoj, scivolemuloj, haltas. Komenciĝas la Solenaĵo per nia Himno kaj tiu de Palencia, kiujn la urba muzikistaro disblovas al aero. Bela parolado de la urbestro, kaj koncizaj, trafaj, finaj vortoj de nia Prezidanto. De nun, ankaŭ Palencia havas sian «Calle Esperanto». De la strato Esperanto ni iras ĉe la urbodomo kie la urbestraro regalas nin per lunĉo. La urbestro, tre simpatia kaj komplezema montras kaj klarigas al ni la skulptaĵojn kaj ceterajn artaĵojn kiuj ornamas la salonojn.

Post tiom da seriozeco kaj kapaĵoj, la stomako volas ludi sian rolon: la Bandeko estas preta, la kongresanoj ankaŭ. Tamen, ĝi ne komenciĝas per maĉado-glutado, sed per aŭskultado de

Sub la gvidado de Sino. J. G. de Diego, akordionistoj de la «Polifónica de Bilbao» ludis diversajn Esperanto-muzikaĵojn.

tradukitaj poeziaĵoj, kiujn Sro. Díez deklamas. Temas pri tiu saĝulo, kiu estis tiel malriĉa kaj mizera... ke li sin nutris nur per herbo surtera. Ne, ne adekvata kiel aperitivo, ĉar pro la diablo, ĉu kokaĵo ne atendas sur la tablo? Sekvas la dua, de Ruben Darío, bela kiel barkarolmovo, sed kun fono funebreca: La princino estas pala, kio estas al princino? Fulmotondro! Ankaŭ ne taŭga tieĉi, ĉar videble oni fartas tre bone antaŭ la teleroj.

La neserioze neserioza Otaola anoncas kanarion. Senŝerce: S-ro Elézcano kantas belan esperantan arion kun sentimento, kun ia plenesprima voĉondigo, kun ondaj, taktaj mansvingoj laŭ la senco de l' kanto. Sinceran gratulon, amiko Elézcano. Kaj, tie apude, S-ro Gamb(o)a, la sprita versfaranto kies nepre seriozaj diroj ĉiam ĝoje ridigas, demandas sin mallaŭte, gravmiene, ripeta: Kio do estas al princino? Kial ŝi estas tiel pala?

24a de Julio

La postkongresa ekskurso estas la bela programero, kiu aerumas la kapojn kaj liberigas la junulojn de trudita silentado. Ĝi estas ankaŭ la plej bona okazo por praktikado de Esperanto. Junulo, ankaŭ junulino venas al mi kun gramatikaj demandoj. Jen la burĝonoj de florontaj rozoj, aŭ la aŭroro de novaj kamaradoj.

En Santoyo, Tamara, Fromista, Villalcázar de Sirga kaj Carrión de los Condes, ni vizitadas historiajn preĝejojn. Altaj volboj ie tenataj de nevertikalaj kolonoj, kaŭzas diskutadon. Ĉu tiel konstruitaj? Ne, diras S-ro Mariano Gastón, tiam oni sciis konstrui vertikale, la tempo klinis ilin.

En Carrión de los Condes ni estas akceptataj de la urbestro, la O. K. regalas nin per manĝetoj kaj trinkaĵo en porturista manĝejo, kiun ekuzas ni, la unuaj! Reveninte al Palencia ni havas la lastan minuton. Dum nia Prezidanto flugadas al U. K. en Tokio, ni, kun manpremoj, ĝisrevidoj kaj bondeziroj diras: ĝis la proksima en... (ĉu tial, S-ro Gamboa, la princino estas malgaja?).

KIE OKAZOS LA 27a ?

Por foto, kaj intervjuo fare de Sro. Gastón, pozas la Prezidanto de la L. K. K., la Prezidanto de H. E. F., la Urbestro de Palencia, la Skabeno Kulturdelegito, Sro Blanco, kaj Sro. Díaz.

hasta la edición de libros y folletos diversos, conferencias, seminarios y cursos especiales en las Universidades, y otras muchas actividades más. A todo esto hay que añadir, naturalmente, las actividades de las organizaciones de Esperanto. H. E. F., en un esfuerzo especial de información cultural con motivo de este año, ha añadido a sus diversas actividades informativas la publicación en castellano de un extenso folleto del Dr. Lapenna, que ha sido muy elogiado también por personas ajenas a nuestras organizaciones. La amplia campaña de información sobre las Naciones Unidas y el papel que el Esperanto podría representar en el incremento y facilitación de las relaciones internacionales, dada con motivo de la recogida de firmas apoyando la petición de U. E. A., respecto a nuestra lengua internacional, ha sido otro factor de importancia en esta campaña, que si no ha recibido en algunos países la atención que merece, representa sin embargo un gran triunfo, no sólo de la buena voluntad mundial, sino también de esa campaña constante de universalización de la cultura que la idea esperantista lleva implícita, todo lo cual nos permite mirar con optimismo el futuro inmediato y fortalece nuestra esperanza en la posibilidad de un mundo mejor.

Plua allogaĵo de la Kongreso: Interesa ekskurso al Paredes de Nava.

XXII INTERNACIA JUNULARA KONGRESO DE T. E. J. O.
Okazonta en PECS (Hungario) de la 23-7-1966 ĝis la 30-7-1966
Interesitoj petu informojn al la jena adreso:
T E J O - Kongreso - PECS, Pf. 114 (Hungario)

AGRADECIMIENTO

Un deber de cortesía y gratitud me impone testimoniar mi sincero agradecimiento a los numerosos samideanos y simpatizantes que con sus cartas, tarjetas y telegramas, procedentes de toda España, me hicieron patente su felicitación por mi intervención en la TVE, espacio FORO TV, del día 2 del mes de julio, muchas de ellas en términos tan encomiásticos que no creo merecer, puesto que nuestro bello ideal encierra en sí tal fuerza de persuasión para quien quiera oír, que se defiende por sí solo, si bien es cierto que por el ESPERANTO puse a contribución todo mi entusiasmo y esfuerzo, siempre dentro de los estrechos límites que el tiempo y el ordenado desarrollo del coloquio permitía. Esfuerzo que gustosamente puse, pongo y pondré en todo momento por nuestro querido idioma.

Ante la imposibilidad de corresponder en particular a tantísimas y tan cariñosas pruebas de confianza y estímulo, como yo bien quisiera, me sirvo de las páginas de nuestro Boletín, con la benevolencia de su redactor, para expresar mi leal y profunda gratitud, diciendo a todos con viva emoción: GRACIAS.

LAS NACIONES UNIDAS

— EL SISTEMA de las NACIONES UNIDAS ha hecho mucho para evitar la guerra y resolver las cuestiones litigiosas que amenazaban la Paz y la Seguridad.

— EL SISTEMA de las NACIONES UNIDAS ha hecho mucho en favor de los refugiados.

— EL SISTEMA de las NACIONES UNIDAS ha hecho mucho por liquidar el colonialismo y favorecer a los nuevos países independientes.

— EL SISTEMA de las NACIONES UNIDAS ha hecho mucho en favor del progreso económico y social y del mejoramiento de los niveles de vida.

— EL SISTEMA de las NACIONES UNIDAS ha hecho mucho en favor de la mujer y del niño.

— EL SISTEMA de las NACIONES UNIDAS ha hecho mucho para enunciar las esperanzas y aspiraciones de la Humanidad.

(De «*Hablemos de las Naciones Unidas*».)

Presidencia de la solemne sesión de apertura del 50.º Congreso Universal en Tokio. Sobre el podio, el Presidente honorario de U. E. A., que presidió el Congreso, contesta a los saludos de "la japanaj aŭtoritatuloj". En la segunda fila, el tercero de la izquierda, el Secretario de nuestra Embajada, que saludó al Congreso en nombre del Gobierno español; el primero de la derecha, nuestro Presidente, que saludó en nombre de la Federación Española de Esperanto.

50ª UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO EN TOKIO

M. SANCHO IZQUIERDO.

El 50 Congreso Universal de Esperanto celebrado en Tokio ha de pasar, con singular relieve, a la historia de nuestros Congresos Universales, no ya sólo por su carácter jubilar, sino también por el maravilloso escenario en el que tuvo lugar y porque en él se puso de relieve con mayor fuerza que en ninguno de los otros a que he asistido, su universalidad, al fundirse en el ideal fraterno que el Esperanto comporta Oriente y Occidente, precisamente en este año declarado por las Naciones Unidas «Año de colaboración internacional».

Para tomar parte en él, salimos de Amsterdam en un avión fletado por U. E. A. (Asociación Universal le Esperanto) 112 esperantistas pertenecientes a quince países. Ello quiere decir que, desde el momento de despegar, vivimos en un ideal país creado no sólo por la unidad que implicaba la lengua empleada, sino, aún más, por la unidad espiritual que esa lengua auxiliar comporta. Horas inolvidables en las que la satisfacción de sentirnos unidos en esa mutua y absoluta comprensión aliviaba la fatiga de un largo vuelo con breves escalas en Estambul, Karachi, Calcuta y Hong-Kong.

Así, pues, para nosotros el Congreso comenzó cuatro días antes de la fecha inaugural: día y medio de vuelo y, lue-

go, algo más de dos días de antelación en Tokio para hacernos al ambiente de aquel lejano y extraño país, en el que, no obstante, nos encontramos pronto como en el nuestro, gracias a la amabilidad de nuestros «samideanos» japoneses, pues si es característica general de aquel pueblo su natural amabilidad y cortesía, mucho más habían de darse éstas entre los que, al entendernos, nos sentíamos más próximos.

* * *

Tokio, la capital, es la mayor ciudad del mundo, con sus diez millones de habitantes. Extendida, además, en una superficie de muchos kilómetros cuadrados, ya que, fuera de las zonas modernas de altos edificios —más que a lo europeo, a lo americano—, las casas son de dos pisos y aisladas, como aquéllos, por jardines y zonas verdes.

Los grandes edificios modernos rodean al gran parque en el que se alza el palacio imperial, separado de aquéllos por sus muros de grandes contrafuertes y un gran foso con agua por la que bogan blancos cisnes y se prolongan a lo largo de la parte más densa que preside el edificio de la Dieta o Parlamento, a un gran sector comercial que, sobre todo, ofrece un deslumbrante aspecto visto desde la terraza giratoria del piso 17 del New Otani Hotel.

Más al Sur, la Torre de Tokio, con perfil de Torre Eiffel y algo más alta, y el sector de las Embajadas. Al Oeste, las instalaciones deportivas. Y cruzando esa inmensa ciudad, calles y avenidas se sobreponen, en distintos planos, en la parte moderna, por imposición de la gran circulación rodada, aparte el ferrocarril subterráneo y el «mono-rail» que cruza sobre nuestras cabezas.

Son como dos civilizaciones que se entrecruzan sin mezclarse. Es el aprovechamiento de todo lo moderno, pero sin renunciar a la tradición. Así, por ejemplo, en esa inmensa colmena apenas si hay calles rotuladas —si se exceptúan las principales avenidas— y casas con número. En los sectores típicos japoneses, grandes banderolas con signos ideográficos señalan donde una persona vive; pero no es muy fácil dar con ella, incluso al taxista indígena. Luego, en el interior de la casa, la televisión, el ventilador y algún otro ele-

El Presidente honorario de U. E. A., H. W. Holmes, estrecha la mano del D-r Seiho Nishi, «Prezidanto de L. K. K. kaj de J. E. I.».

mento moderno ponen la nota, en este caso exótica, mientras los dueños, sentados en un cojín sobre sus talones, manejan ágilmente los palillos para tomar su refrigerio. Asimismo, se ven alternando por la calle los atuendos típicos con los vestidos a la europea.

* * *

En este ambiente se celebró el Congreso.

Asistimos a él esperantistas de 45 países, según las últimas estadísticas, yendo a la cabeza en cuanto al número de inscritos, después del Japón que, naturalmente, ocupaba con gran diferencia el primer lugar, y por este orden, Francia, Estados Unidos, Suecia, Inglaterra, Alemania, Polonia, Holanda y Australia.

Tras la «*Interkona Vespero*» celebrada en la tarde del día 31 de julio, en el Salón Zamenhof de la «*Kongresejo*», tuvo lugar, a la mañana siguiente y en el Teatro de la *Ueno Bunka Kaikan*, la solemne sesión de apertura.

Abierta la sesión por el Presidente Honorario de U. E. A., H. W. Holmes, que presidió el Congreso, pronunció su discurso de bienvenida el Dr. Nishi, Presidente del L. K. K. y del «Japana Esperanto Instituto». Siguióle en el uso de la palabra el Dr. Yuji Shibata, Presidente de la Academia Japonesa y Alto Protector del Congreso, al que le contestó el Vicepresidente de U. E. A., señor Carlen. A continuación, los representantes de los Ministros de Educación y de Asuntos Exteriores leyeron los mensajes de sus respectivos representados, y el Secretario General del Comité japonés de la UNESCO pronunció un interesante saludo al que contestó, en nombre de U. E. A., su Secretario General, Sr. Becker.

Siguieron luego los saludos, tanto de los distintos gobiernos como de las asociaciones esperantistas de los diversos países allí representados. Saludó, en Esperanto, en nombre de nuestro Gobierno, el primer secretario de nuestra Embajada, Ilmo. Sr. D. Rafael Zaera Leonís, y en nombre de la Federación y de los esperantistas españoles, el que suscribe.

A continuación, oyóse, con la máxima atención y respeto, la cinta magnetofónica por la cual el Presidente de U. E. A., Dr. Ivo Lapena, que no había podido asistir al Congreso, se hacía presente a la Asamblea. Acallados los aplausos, el joven Dr. Carlos Minaja,

Kinkaku-Ji Templo

Secretario General de la Organización juvenil, pronunció la «*Festparolado*», un breve y bello discurso que fue recibido igualmente con aplausos.

Con el canto por toda la concurrencia, acompañados por el piano, del himno «*La Espero*», terminó la sesión.

Luego, y a lo largo de los días siguientes, tuvieron lugar dos reuniones generales de U. E. A. y cuatro sesiones del Comité de la misma. Igualmente, las distintas organizaciones internacionales de rama o sección celebraron sus reuniones particulares. Los católicos, que habíamos tenido nuestra misa, en la Catedral, el día de la inauguración, celebrada por el párroco belga y Presidente de I. K. U. E., Alfonso Beckers, y dirigida por el sacerdote alemán Luis Thalmaier, utilizándose el Esperanto por primera vez para todas aquellas partes de la misma autorizadas para ser recitadas en lengua vernácula, nos reunimos, al día siguiente, en la asamblea que celebró la mencionada Unión

Internacional Católica Esperantista, bajo la presidencia del japonés Cisato Yamagata, de la Japana Landligo de I. K. U. E. En ella, el P. Knorr, S. J., habló de «Ecumenismo y Esperanto», y el P. Beckers nos presentó una breve historia de la organización que preside. Asimismo, tuvieron su servicio religioso y su reunión los pertenecientes a otras confesiones.

Hubo varias lecciones, sobre temas distintos, a cargo de profesores de la Universidad Internacional de Verano; una recepción del Ayuntamiento de Tokio en los jardines de Kiyozumi Teien; una fiesta típica japonesa; dos representacioens teatrales a cargo del grupo de aficionados polacos de Lodz, en el salón-teatro Boirac, en el séptimo piso de Nikei Hall; el correspondiente banquete y, en fin, la víspera de la clausura, el baile oficial de despedida en Takanawa Prince Hotel.

La clausura tuvo lugar en el mismo salón Boirac y en ella fue entregada la bandera esperantista por la representante del Comité local de Tokio a la representante de la organización esperantista de Budapest, donde se ha de celebrar el próximo Congreso.

* * *

Pero ver sólo Tokio, con todo lo que esta gran ciudad supone, no hubiera sido bastante para poder decir que habíamos visto el Japón. Por ello, los organizadores del Congreso dispusieron dos excursiones de un día a Hakone, con su lago, al pie del monte Fuji, y al maravilloso paraje de Nikko, y luego, tras el Congreso, otra de tres días a Kioto y a Nara, la antigua capital del Imperio, con su gran Buda y su maravilloso parque, poblado de ciervos que vienen a comer en nuestra mano, como las palomas de nuestra plaza del Pilar, después de lo cual los excursionistas nos dividimos en dos grupos, yendo nosotros con el que, desde Kioto, marchó a Hiroshima, situada en el extremo ya de la isla, deteniéndonos en Okayama, para visitar la tumba del Dr. Yagi, presidente que fue de U. E. A. y murió en mayo del pasado año. Todavía, desde Hiroshima, pasamos embarcados a la isla Miyajima, donde visitamos un templo más de los muchos templos y santuarios que a lo largo de nuestras excursiones tuvimos ocasión de admirar y en uno de los cuales comimos («japana stilo», claro está), presididos por el bonzo, entusiasta esperantista.

Ya se comprende que esto no pretende —ni puede— ser una crónica de viaje; tan sólo una rápida y ligera impresión. Pero sí quiero decir, antes de terminar, que la organización, lo mismo del Congreso que de las excursiones, fue perfecta, suficiente para acreditar por sí sola a un pueblo como el japonés, que tan bien sabe hacer las cosas cuando se pone.

* * *

Hiroshima no es sólo recuerdo —concentrado en el monumento del parque de la Paz y en el inmediato museo, más el esqueleto de lo que quedó del edificio del antiguo Ayuntamiento, envuelto todo ello por las modernas construcciones de una bella ciudad resucitada—, sino advertencia, según escribí en uno de los autógrafos que me solicitaron. Y terminaba copiando el «slogan» de «*Ne plu Hirosimon*»: ¡No más Hiroshimas!

Quiera Dios que así sea. Que no sea sólo el miedo a la guerra el que evite que ésta estalle, sino que surja, al fin, auténtica, la deseada paz.

A ello puede contribuir mucho el Esperanto, ya que la auténtica paz ha de basarse en el amor y en la conciencia de la fraternidad humana, y el Esperanto, como tantas veces he repetido, fue concebido por el Dr. Zamenhof con objeto de que los hombres, entendiéndose, se conocieran mejor, y conociéndose, se amaran.

Por ello, hay que insistir en que en lo que resta de año, se intensifique hasta el máximo la recogida de firmas solicitando de las Naciones Unidas recomienden a sus estados miembros que fomenten la enseñanza de la lengua neutral internacional Esperanto y estimulen su uso en las relaciones internacionales de los pueblos. Nosotros los esperantistas sabemos bien lo que ello representaría en orden a la paz del mundo, sobre todo si con el uso del idioma se extendiera también el espíritu de fraternidad que constituye la idea interna del mismo.

Zaragoza en festoj

VICTORIA NICOLAS DE GASTON.

Kiam, dum la monato majo, Zaragoza celebris siajn printempajn festojn, venis al mi la deziro verki ĉi tiun artikoleton pri niaj festoj sed... Kiel skribi pri festoj el Zaragoza kaj ne mencii la «Fiestas del Pilar»?

La primtempaj festoj konsistas el diversaj aranĝoj kultur-artaj, sportaj, taŭraj, folkloraj, religiaj...

Inter la artaj, ĉijare meritas specialan mencion la Ĉiudujara Nacia Ekspozicio de Pentrarto kaj Skulptarto. Ankaŭ tre interesa estis la Ekspozicio de tapiŝoj en la Lonja, specimeno de la granda riĉeco kaj diverseco kiun la urbo posedas el tiaj artaĵoj.

Koncertoj, prezentado de operoj en nia Ĉefa Teatro... kaj pli popularaj sed ne malpli belaj estis la folkloraj festoj, ĉefe tiuj dediĉitaj al la Jota, nia regiona kanto kaj danco.

Tre interesa estis la 1.ª Folklora Regiona Kongreso, kiu sub la protekto de la Institucio «Fernando el Católico» okazis dum la festa periodo.

Sportoj: Krom futbalaj konkuradoj, okazis aliaj eksterordinaraj kiel boatkonkuradoj en la rivero Ebro, atletismaj provoj, ktp.

Rilate al la nomita Nacia Festo, krom la taŭroludoj kiel ĉiujare, okazis tri eksterordinaraj taŭroludoj, partoprenante ilin la plej famaj toreadoroj.

De la religiaj festoj ni nur mencios la oferadon el floroj de la Zaragoza virino al Nia Virgino de l' Pilar.

....

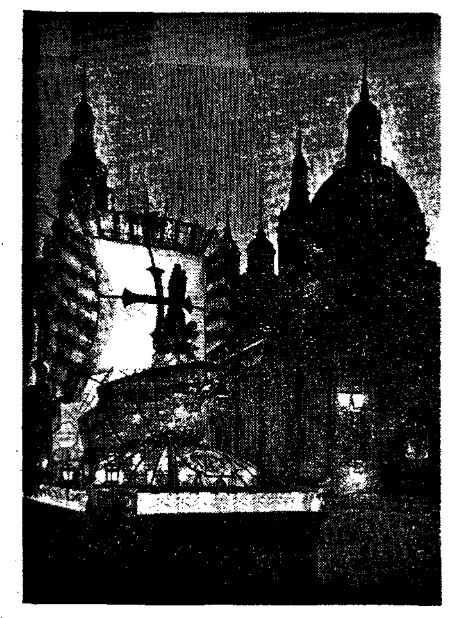
Gis nun la ĉijaraj pasintaj festoj:

....

12ª de Oktobro, festotago de Zaragoza, de Aragón kaj de Hispanio: la 12an de Oktobro de 1492 Hispanio plenumis la plej grandan miraklon de la historio.

12ª de Oktobro, tago de la raso, tago de la hispaneco... por ni, por la zaragozanoj, tago de l' Pilar...

La festoj komenciĝos la 9an kaj daŭros nur ses tagojn. Ili estos la granda festo de Zaragoza; dum tiuj tagoj ĉiam mallongaj ĉio estas ĝojo kaj gajeco, de kiam oni forĵetas la unuan raketon ĝis la fina petardvico, sin sekvas la festoj. De la prezentado de la Reĝino de la festoj al la popolo, fare de lia Moŝto la Urbestro en la placo de l' Pilar, ĝis la fina retreto, oni ne scias kio estas

pli interesa: Ĉu la artfajraĵoj, koncertoj, sportaj konkuradoj, folkloraj prezentadoj, taŭroludoj, popolaj festoj en la ĉirkaŭantaj kvartaloj de la urbo, aŭ la pompaj solenaĵoj organizitaj en nia Teatro Principal, en la Kastelo de Aljafería, La Lonja... Ĉu la religiaj solenaĵoj en la Baziliko de l' Pilar, lulilo de nia aragona fido, aŭ la oferadoj de floroj kaj frutoj al Nia Virgino.

Ĉio estas bela, ĉio interesa, sed meritas specialan mencion, ĉar ĝi estas unika, la Granda Rozario el Kristalo, vera defilo de lumo kaj koloro, centoj da lanternoj, kiuj estas veraj artaĵoj en fida defilo, estas la kulmina religia solenaĵo honore al Nia Virgino de l' Pilar!

Kiel komplemento de ĉiuj festoj, kaj samtempe vera festo por ĉiuj, estas la irado tra la stratoj de niaj «gigantes y cabezudos», ili revivigas nian junaĝon. Ne ekzistas zaragozano kiu ne konservas inter siaj plej karaj memoraĵoj, tiun pri iu travivaĵo rilatanta sian infanecon kun «El Morico», «La Forana», «Don Quijote»... aŭ iu el la «Gigantes y Cabezudos».

....

Pere de ĉi tiu pridiro da festoj kaj solenaĵoj, mi deziras ne nur rakonti la etoson vivantan en Zaragoza dum ĝiaj festoj, sed oferi al ĉiuj samideanoj nian kunlaboron kaj volontan kuneston por kiuj decidos viziti kaj resti en Zaragoza dum la festoj.

NEOLOGISMOJ

SALDANHA CARREIRA.

Ofte mi estas konstatinta en niaj periodaĵoj, protestojn, proponojn, diskutojn, provokojn, mokojn, atakojn, kontraŭ aŭ favore al la akcepto de neologismoj.

Nur ne pravas tiuj, kiuj, malsane aŭ temperamente koleremaj, rompas la pacan etoson, kiu devus esti normo en la granda esperantista familio.

Kvietiĝu.

Mi asertas ke la neologismoj estas necesaj. Ĉiuj vivantaj lingvoj ilin akceptas kaj Esperanto estas lingvo vivanta, Esperanto obeas al la samaj lingvistikaj reguloj aŭ principoj aŭ bezonoj ol la ceteraj lingvoj.

La nombro da vortoj de vivanta lingvo kiel Esperanto ne povas esti limigata. Por vivi science, metie kaj literature, Esperanto rajtas, devas akcepti ĉiujn novajn terminojn kiujn nia Akademio aprobos aŭ al tia aprobo ilia uzado estu deviginta la Akademion.

Tamen la fundamenta parto de la lingvo ne povas esti malhelpata de la evoluo. Ĉu ni mem, la interesatoj, blinde malutiligos niajn proprajn dezirojn, kunlaborante, kontribuante al la krima minado de la Fundamento de Esperanto? Tute ne.

En la aŭtoparolo de la Fundamento de Esperanto diras Zamenhof: «*Neniu persono kaj neniu societo devas havi la rajton arbitre fari en nia Fundamento iun eĉ plej malgrandan ŝanĝon*. Tiun ĉi tre gravan principon la esperantistoj volu ĉiam bone memori kaj kontraŭ la ektuŝo de tiu ĉi principo ili volu ĉiam energie batali, ĉar la momento, en kiu ni ektuŝus tiun principon, estus la komenco de nia morto».

Ke tiuj *febla, dura* kaj *trista* ne tuŝu eĉ memore la zamenhofan entuziasmon, kiam la Majstro, atentante la skribaĵon «ŝvejcarskaja» (pordistejo) jam ofte viditan, kaj poste la elpendaĵon «konditorskaja» (sukeraĵejo), la elemento «skaja» eksaltis en lia menso kiel solvo de la vortara problemo kaj la vortoj *malforta, malmola, malgaja* venke ekdancis en lia privilegia cerbo.

La fundamenta Esperanto estas la popola Esperanto, tiu kiu vivas ekster la altaj kulturoj, kiu estas la rimedo simpla al internacia interkompreniĝo, ei kiu mi, en plena konvinko, esperas la estontan mondpacon.

Al la popola Esperanto konvenas, utilas tuja absoluta profito, ne interesas ke komancantoj taksu la lingvon riĉa, per la nombro de ĝiaj esprimiloj, sed ja konstatu tiu riĉecon per la praktika, klara kaj simpla maniero kiel la ideoj povas esti transdonataj.

La «*Fundamento de Esperanto*» estas trezora donaco de Zamenhof al la popoloj, al ĉiuj popoloj, ne al kleruloj, kies egoisma agado nemalofte ŝajnas suspektinda. Ĝi krias la eniron, la devigan eniron de Esperanto en ĉiujn primarajn programojn de la tutmonda instruo.

En la eklernigo de la helpa lingvo, ni uzu nur la fundamentan regularon, ni kontaktigu la lernanton kun la simpla gramatiko kaj la originala vortareto, la neceso kaj sufiĉo de nia simpla Esperanto. Poste li mem, la lernanto aŭ la esperantisto, siatempe adoptos eventuale aŭ oportune, ĝis la aŭtomateco, novajn permesitajn vortojn. Sed tio pli malfrue, kiam li estos traleginta antaŭen kaj retroen, retroen kaj antaŭen, la Fundamenton de Esperanto.

Tiam jes, ja, vivu la neologismoj!

VALLADOLID

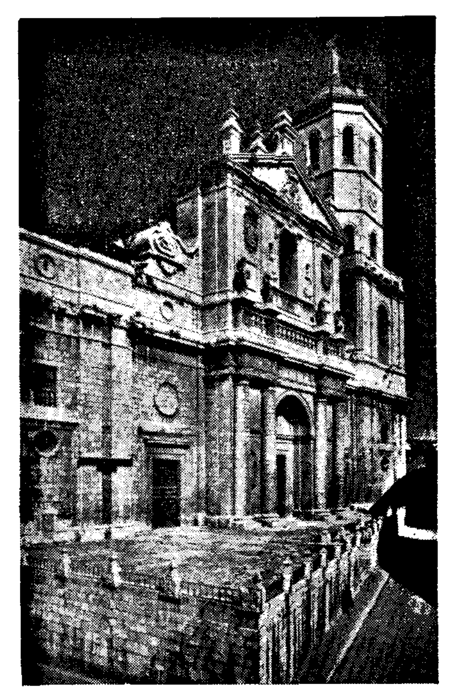
L. HERNANDEZ.

Antikva ĉef-urbo el Hispanio, situas en la Kastilia ebenaĵo kaj estas banata de la riveroj Pisuerga kaj Esgueva, kaj en ĝi loĝas proksimume 150.000 personoj.

Pri la origino de la urbo nenio estas certa, kvankam kelkaj historiistoj opinias, ke ĝi ekzistis en la roma epoko kun la nomo «VALLIOLETUM», dum aliaj diras ke ĝi devenas de la araba epoko, ĉar la aktuala nomo estas derivita de la araba «Valo de Olid», kiu laŭ unuj signifas «Valo de olivoj» kaj laŭ aliaj «Valo de Olid» (maŭra sinjoro kiu regis la urbon); tamen ne estas ĝis la epoko de la Reĝo Alfonso la VI[a] el Kastilio, kiam ĝi ekvivas por la Historio dank'al Grafo Pedro Ansurez konsiderata kiel fondinto de la urbo.

Kiel estas nature en urbo kiu ludis gravan rolon en la Hispana Historio, estis multaj la historiaj okazintaĵoj kiu okazis ĉi-tie, inter ili ni mencias: la ekzekuton de la Privatulo de la Reĝo Johano la II[a] el Kastilio, D. Alvaro de Luna, en 1453; la geedziĝon de Ferdinando de Aragon kaj Elisabeto de Kastilio en 1469; la morton de la eltrovinto de Ameriko, Kristoforo Kolombo, en 1506, kaj la naskiĝon, la 21an de Majo de 1572, de la filo de la Imperiestro Karolo la I[a] el Hispanio kaj de la Imperiestrino Elisabeto el Portugalio, Philipo, kiu regis sur la plej granda teritorio kiun konis la Hispana Historio, tiel granda ĝi estis ke onis diris: «en la Hispanaj Teritorioj neniam subiris la suno».

Inter la multaj vidindaĵoj ni mencios: la Religian Skulptartan Muzeon, kiu enhavas multkolorajn religiajn skulptaĵojn de Berruguete, Juni, Gregorio Fernández, Alonso Cano, Pompeyo Leoni, k. t. p. kun belega fasado de la XVI jarcento de elisabeta stilo kaj tre interesa stilo renesanca havas internan korton. La Preĝejo Sta. Paŭlo kun fasado de la sama stilo kiel la Muzeo; la Kolegion Sankta Kruco de la unua epoko de la renesanca stilo; la Preĝejon Sankta Maria la Antikva kun turo de romanida stilo nomata la Reĝino de la Romanidaj Turoj el Kastilio; la Katedralon, ne finita laboro de Johano de Herrera kun tre interesa altartabulo de Johano de Juni; la Preĝejon Sta. Jakobo kun altartabulo de Berruguete; kaj de la aktuala epoko la Konventon de Patroj Dominikoj de la fama arkitekto Miguel de Fisac, kiu gajnis, per la maketo de tiu-ĉi konstruaĵo,la unuan premion pri religia arkitekturo en la Bienalo de Vieno.

Multaj industrioj ekzistas en la urbo, la plej gravaj estas FASA (uzino pri automoviloj RENAULT), NICAS (uzino pri kemiaj abonoj), SAVA (uzino pri kamionoj kaj autoĉaroj) k. c. t.

Valladolid posedas Universitaton, kaj ĝia Medicina Fakultato posedas tutmondan famon ekde la mezepoko.

La kultura vivo de la urbo estas tre interesa, kaj la Semajno pri Filmoj kun Religiaj kaj Homaj Valoroj estas tutmonde konata. Dank'al ĝi la hispanoj ekkonis filmojn de Bergmann (sveda) kaj Fellini (itala) film-direktoroj kies famo estas tutmonda. Ankaŭ la kulturan vivon oni manifestas per la diversaj societoj, ĉu kulturaj ĉu sportaj, kiuj ekzistas en la urbo, inter ili: La Societo de Amikoj de la Germanaj Lingvo kaj Kulturo, la Valladolida Koralo, la Sinfonia Orkestro, la Centro de Iniciativas kaj Turismo, la Centro «DAHTE ALIGHIERI» pri itala kulturo, k. c. t.

Niaj Artistoj

BELA FLORTAPIŜO

Kiel jam tradicie, ĉi jare la Esperantista Societo de Tenerife, je invito de la urbestraro pretigis flortapiŝon antaŭ sia sidejo okaze de la Kristokorpofesto.

La artisto kiu konceptis tiun belan verkon estas la sekretario de la Societo Sro. Antonio Ferrer Hervas. Kunhelpis la pretigadon familianoj de la Prezidanto de la Societo Sro. Ramón Rodríguez Peña, kune kun aliaj estraranoj kaj membroj de la Societo.

Pro la bela laboro farita, ni gratulas ĉiujn, kaj especiale dankas al nia samideano Sro. Juan Régulo Pérez pro la afabla sendo de la bildo kun peto pri publikigo.

DANKESPRIMO

Antaŭ la neebleco respondi ĉiujn telegramojn kaj salutkartojn ricevitajn okaze de nia XXVI[a] Nacia Kongreso, ni deziras esprimi al ĉiuj la afablaj sendintoj nian plej koran dankon pro iliaj kuraĝigaj bondeziroj kaj amikaj salutoj.

Dum la Ĝenerala Kunveno, oni legis ilin antaŭ la ĉeestanta samideanaro kiu esprimis sian dankemon pere de varmoplena aplaŭdado.

El la provinco ni mencios Medina del Campo kun la Kastelo de la Mota kie mortis la Reĝina Elisabeto la I[a], nuntempe restadejo de la ina Sekcio de F. E. T.; Peñafiel kun kastelo de la Grafo Johano Manuel kun ŝipa formo, la Konventon Sankta Klara el Tordesillas kun belega korteto de maŭra stilo konstruita laŭ ordonoj de la Reĝo Petro la Kruelo, la Preĝejon Sankta Maria el Medina de Rioseco kun tre interesa altartabulo de Esteban Jordán, la Kastelon de Simancas, Arhivo de la Kastilia Krono, k. t. p.

Inter la tipaj mangaĵoj kiujn vi povos gustumi estas: Rostita porkideto (tostón asado), rostita ŝafido (lechazo asado), ajla supo (sopa de ajo), ŝafaj manetoj (manillas de cordero) kaj inter vinoj ni citos: Klara (Cigales) kaj Blanka (Nava, Rueda, Medina del Campo).

Valladolid tre nobla, tre heroa tre lojala kiel diras ĝia blazono atendas vian viziton.

Homaramismo kaj Esperanto

Komentario pri la prelego de Dro. Jesús Liaño

La informa kampanjo, entreprenita de U. E. A. okaze de la Jaro de Internacia Kunlaboro, vekis en la Estraro de H. E. F., kaj ĝenerale en la tuta esperantistaro, grandan intereson, unue pro la okazo unika kiun ĝi prezentas por la antaŭenigo de la Esperanto afero en ĉiam plej vastajn rondojn, due ĉar en kunligo kun nia informa laboro pri Esperanto ni povas efike helpi al la Unuiĝintaj Nacioj pere de fidinda informado pri la idealoj kaj celoj de tiu grava Organizaĵo.

Kiel sekvo de tio, kaj por plej brile festi la okazon, en la laborkadro de la Palencia Kongreso de Esperanto, ĵus okazinta, H. E. F. invitis la elstaran samideanon kaj lingvoscienculon Dro. Jesús Liaño, fari prelegon en hispana lingvo, speciale dediĉita al la Jaro de Internacia Kunlaboro. La rezulto —ni tion devas konfesi— superis ĉiujn supozojn pro la eksterordinara kvalito de la oratoro kaj pro la rigore dokumentita disertacio per kiu li regalis la ĉeestantaron de la Kongressesio.

Rapide, sinteze, sed tamen klare kaj amuze, Dro. Liaño skizis biografian portreton de Zamenhof laŭ maniero tute originala, kaj tuj eniris en la kernon de la prelego: La analizado de la lingvaj kaj religiaj ideoj kaj konceptoj de Zamenhof.

Esperanto kaj Homaramismo (Hilelismo) estas sendube la du spiritaj filoj de Zamenhof, kaj ambaŭ reprezentas —laŭ mia opinio— la realigon de du idealoj kiuj kune konsistigas la heredaĵon kiun tiu granda homo donacis al la homaro. Tamen, la kompreno kiun pri tiuj konceptoj havas Dro. Liaño

Dr. Liaño.

ŝajne venigis lin al la konkludo ke la kompetenteco de Dro. Zamenhof pri religiaj aferoj ne egalis tiun, kiun li havis pri lingvistiko. Laŭlonge de la tuta prelego Dro. Liaño montris profundan konon pri la verkoj de la kreinto de Esperanto kaj ilustris siajn opiniojn per citaĵoj de liaj libroj. La parolado de nia samideano, vera lekcio pri ambaŭ temoj: Homaramismo kaj Esperanto, grave kunhelpis al la sukceso de la Palencia Kongreso. Eĉ en la okazo kiam oni ne konsentas kun la konkludoj de la preleganto oni tamen devas rekoni lian nediskuteblan klerecon kaj kompetentecon por trakti la temon science kaj konvinke.

Kelkminuta, tondra aplaŭdo de la publiko premiis la preleganton kiun sendube ĉiuj ŝatus reĝui en venontaj Esperanto-kongresoj.

Gratulojn al Dro. Liaño, kaj al la organizintoj de la Kongreso pro la trafa elekto, kaj sukceson por la laboro farita okaze de la JARO DE INTERNACIA KUNLABORO.

AM.

Favoritos de Dios los que no son escuchados y comprendidos por los más, porque son comprendidos y escuchados por los menos, o sea, casi siempre por los mejores.—Papini.

✳ *Ni legis por vi...*

NE TIEL, SED TIEL ĈI! — *Konsilaro pri stilo.* — *F. Faulhaber.* — *Dansk Esperanto - Forlag, Ingemannsvej, 9, Aabyhoj.* — *Prezo*: 7'50 *danaj kronoj.*

Sro. Faulhaber, membro de la Akademio de Esperanto, ano de la L. K. de S. A. T., konata recenzanto, kaj tradukinto de pluraj interesaj verkoj, kompilinto de gramatikaj libroj kaj verkinto de multaj artikoloj, celis per tiu libro la plibonigon de la Esperanta stilo pere de praktikaj ekzemploj pri frazkonstruo, vortelekto kaj vortfarado.

Por plej facile kaj efike atingi tiun celon li kolektis abundon da kritikindaj frazoj kaj esprimoj, kolektitaj el plej diversaj verkoj, kaj lokis apud ili, en ĝusta kaj trafa redono de la senco, la korektan formon de la koncerna esprimo. Post atenta tralego kaj ekzameno de la verko, oni devas konsenti, ke li faris tion konvinke kaj kompreneble. Multloke li pravigis siajn korektojn per detalaj klarigoj kaj rimarkoj. Ili kune, konsistigas vere utilan aron de praktikaj reguloj, kiuj koncize kaj efike instruas al ni tion, kion nur la daŭra kaj atenta tralego de la bonaj verkoj de nia literaturo instruus al ni. Mi speciale konsilus la verkon al ĉiuj profesoroj de Esperanto, kaj al klubaj studrondoj. Cetere ĉiu esperantisto eltiros grandan profiton el la legado de ĉi tiu vere utila libro.

N. L. ESCARTIN.

MONDA KULTURO. — *Internacia revuo. Literaturo, teatro, filmo. nº* 11. *Printempo* 1965. *Redaktoro A. Albault. Eldonita de Universala Esperanto Asocio.* — *Jarabono*: 15 *ned. guld.* (60 *steloj*).

Monda Kulturo, revuo aperanta kvarfoje en la jaro, estas, sen ebla diskuto, unu el la plej alte rangantaj kulturiloj de la Esperanto-Movado. Tion mi povis konstati post ĝuplena leghoro antaŭ mia skribotablo kie kuŝas en senorda ordo la plej laste aperintaj Esperanto-periodaĵoj.

Al tiuj, kiuj ne havis la okazon akiri sperton pri redakto de revuo, estos malfacile imagi kiel delikata, peza kaj kelkfoje amara, estas tiu tasko, despli kiam temas pri kultura *internacia* revuo. Oni devas treege zorgi, unuaflanke pri la elekto de kapablaj, speciale dotitaj kunlaborantoj, aliflanke pri kontentiga temaro ĉar ja ĉiu el la legantoj havas personajn preferojn, jen pri tio, jen pri ĉi tio, kaj estas devo-celo de la redaktoro, krom diveni tion, kontentigi ĉiujn. En ĉi tiu numero mi devas malkaŝe konfesi, ke Dro. Albault mirige solvis tiun problemon: apud brila konstelacio de jen konsekritaj, jen tre konataj verkistoj (al la revovartanta Baghy sekvas la *kolose* kolosa Kalocsay; apud la magiisto de recenzoj Pumpr, ni trovas la ĉinan poeton Armand Su, k. t. p.) ni havas la okazon ĝui artikolojn, tradukojn, poemojn jen originalaj, jen tradukitaj, kiuj ampleksas vastan gamon de plej diversaj gustoj. Resume: Monda Kulturo estas revuo senrezerve rekomendinda al ĉiuj ŝatantoj de nia literaturo.

N. L. Escartín.

Recenzanto esprimas nur sian propran opinion pri la verkoj al li afable submetitaj de la aŭtoroj aŭ eldonistoj. Du ekzempleroj de la koncerna verko rajtos recenzon; unu, mencion.

KLUBO DE AMIKOJ DE U. N. E. S. C. O.

La simpatia Klubo de AMIKOJ DE UNESCO, fondis antaŭ kelkaj monatoj ESPERANTO-SEKCIO-n, en la fako ORIENTO-OKCIDENTO.

En afabla letero, la Generala Sekretario, Sro. Rodolfo Guerra sciigas al ni, ke la ĉefa celo de tiu sekcio estas diskonigi Esperanton inter la Unesk-anoj, krom interrilatiĝi kun alilandaj Unesko-Kluboj. La adreso de la Klubo estas la jena: Lauria, 12 y 14, 1.º, 2.ª, BARCELONA - 10.

Grandan sukceson al niaj samideanoj!

RAPORTO PRI LA LABORPERIODO 1an JULIO 1964a - 30an JUNIO 1965a DE LA HISPANA ESPERANTO FEDERACIO

La esperantista aktiveco de la Federacio daŭrigis la ĉiam konstantan agadon postulatan de la modernaj tempoj.

Pri nia Jubilea Kongreso, ĉefa evento de nia esperantista vivo, okazinta dum tiu laborperiodo, ne estas necese paroli; siatempe, vi ĉiuj estis informitaj pere de **BOLETIN pri ĝia sukceso. Do, mi informos vin pri la agado laŭ la ĉefaj fakoj.**

1-e. *BOLETIN*: **La aperado de BOLETIN daŭrigas laŭ dato regule; do, ĉio** funkcias normale.

La agado de la **redaktoroj**, ĉefe de la ĉefredaktoro S-ro. N. L. Escartín estas ja valora. Multajn gratulojn ni ricevis de la esperantistoj; gratulojn, kiujn ni tre dankas kaj ĝoje akceptas ĉar ili pravigas nian konfidon pri la kapableco de niaj samideanoj.

2-e. *KASO*: En la numero 12, marto-aprilo de BOLETIN, la Kasistino prezentis kontojn. Vi ĉiuj konas ilin; mi povus ripeti kiel pasintjare komentoj ne estas necesaj. Sed kvankam ĉi jare la kotizoj sufiĉos por la normalaj elspezoj, mi devas averti vin ke, se ni deziras ke Esperanto vivu, se ni deziras ke Esperanto estu agnoskata kiel Internacia Lingvo, estas necese ke ni informu al la ĝenerala publiko pri la vivo kaj la valoro de Esperanto, kaj, por tiu informa laboro oni bezonas monon ĉar ne sufiĉas paroli, estas necese eldoni informilojn... Sed, ne timu, mi petos nenion, mi nur deziras danki al tiuj samideanoj kiuj responde al la alvoko de nia Prezidanto je la komenco de nia gvidlaboro kiel estraranoj de H. E. F., plialtigis siajn kotizojn. Al ili mi diras: KORAN DANKON!

3-e. *SEKCIOJ DE H. E. F.*:

FERVOJISTA ASOCIO **(H. E. F. A.). La Asocio, en la diversaj urboj daŭrigis la kutiman aktivan agadon kaj regule organizis Esp.-kursojn en diversaj kulturaj** societoj.

HISPANA ESPERANTO AŬRORO: **Tiu sekcio daŭrigis siajn kutimajn aktivaĵojn** ĉiam interesaj.

JUNULARA SEKCIO (H. E. J. S.) regule eldonis sian plaĉan junularan bultenon. Kiel en la antaŭa jaro la H. E. J. S. Delegacio en Barcelono organizis mezan kaj elementan kurson de Esperanto, ekskursojn kaj prelegojn.

INFORMA OFICEJO DE H. E. F.: **Sub la rekta gvidado de Sroj. Molera kaj Aragay, daŭrigis sian laboron, sendis la kutimajn ĉiutrimonatajn informojn al la ĵurnaloj, revuoj kaj radiostacioj. Nuntempe oni preparas arkivon kun la plej interesaj artikoloj pri Zamenhof kaj Esperanto.**

Krom la laboro de la Informa oficejo, la Estraro de H. E. F. en kunlaboro kun la redaktoroj de BOLETIN entreprenis granskale la informan laboron pri Esperanto. La jaro 1965a estas la JARO DE INTERNACIA KUNLABORO; Esperanto **povas helpi al tiu internacia kunlaboro. U. E. A. organizis la kolektadon da subskriboj por prezenti proponon al U. N., H. E. F. disdonis milojn da folioj por kolekti subskribojn, la ĉefredaktoro de BOLETIN** pere de liaj ĉiam interesaj arti-

koloj informis al vi ĉiuj, pri la kampanjo por kolektado da subskriboj organizita de U. E. A.

Nun, mi petas al ĉiuj kiuj ankoraŭ ne resendis la foliojn plenigitajn, ke ili ne prokrastu plenumi sian taskon kiel konsciaj esperantistoj kiuj deziras la venkon de Esperanto. Ne forgesu sendi ilin al la Sekretariejo de H. E. F.

Por tiu informa laboro, H. E. F. eldonis milojn da flugfolioj rilatantaj al la Internacia Lingvo aŭ al ĝia kreinto, kaj la celtrafan, gravan, informan broŝuron «BAZAJ FAKTOJ PRI LA INTERNACIA LINGVO» (ESPERANTO) de la Prezidanto de U. E. A., Prof. D-ro. Ivo Lapenna, eldonita ĝis nun nur en la angla kaj esperanta lingvoj.

En la hispanan tradukis Sro N. L. Escartín.

En la turisma kampo, H. E. F. eldonis, okaze de la 26ª Hispana Esperanto Kongreso, unua Kongreso de Esperanto okazinta en Palencia, la broŝuron «Palencia Tierra de Campos», tradukita al Esperanto de S-ro. Angel Salete.

4-e. *LIBROSERVO*: En januaro ĉi jara tiu grava servo de H. E. F. translokiĝis al Zaragoza. La disvendo de Esp.-libroj kontentige progresas sub la nuna prizorgo de respondeca duopo.

En tiu rilato ni esperas plej efike funkcii avantaĝe al la membroj de nia Federacio.

5-e. *BIBLIOTEKO KAJ ARKIVO DE H. E. F.*: Vi ĉiuj sciis pere de BOLETIN la kreadon de nia Biblioteko kaj Arkivo. Nun ĝoje mi povas sciigi al vi ke pluraj samideanoj riĉigis nian Bibliotekon pere de donacoj. Ne estas momento nek loko por citi iliajn nomojn; en venontaj numeroj de BOLETIN, kiam nia Biblioteko estos jam organizita, ni elmontros al ili nian dankemon pere de mencio; intertempe mi diras:

KORAN DANKON!

Okaze de la JARO DE INTERNACIA KUNLABORO nia eminenta Prezidanto entreprenis informan laboron pri Esperanto kaj la O. N. U. pere de diversaj artikoloj, kiuj aperis en niaj urbaj ĵurnaloj kaj en BOLETIN. Kiel plej elstara sukceso de lia plurfaceta klopodado estis la mendo de Eldonejo Rialp traduki en Esperanton la gravegan verkon, jam aperinta en pli ol dudek lingvoj: CAMINO, verkita originale en hispana de Monsinjoro Escrivá de Balaguer, eminenta fondinto de «Opus Dei» kaj Granda Kanceliero de la Katolika Universitato de Navarra.

La verko estas nuntempe tradukata de S-ro. N. L. Escartín.

Plej rimarkinda gravaĵo en la klopodoj de la H. E. F. Prezidanto ĉe la Hispanaj Aŭtoritatoj estis la decido de la Ministro de Informado kaj Turismo eldoni en Esperanto la 71 paĝan libreton «España para V.» (Hispanio por vi), kio signas la eniron de Esperanto en la Ministerio de Turismo kiel plua lingvo kun sama rango ol tiuj plej gravaj inter la naciaj.

La libreto estis tradukita de S-ro. N. L. Escartín

Pri la intereso por Esperanto kiun la agado de nia Prezidanto vekis en la Ministro de Informado kaj Turismo, bone parolas la du leteroj publikigitaj en BOLETIN dum la pasinta jaro, sed ankoraŭ pli elokventa pruvo estas la subskribo de la propono al la U. N. favore al Esperanto de S-ro. Fraga Iribarne, okaze de lia vizito al Zaragoza la 3-an de aprilo. Li bonvole kaj interese interparolis kun nia Prezidanto kaj subskribis la proponon.

INES GASTON.

NOVA STRATO ESPERANTO

Simile al multaj aliaj urboj el Hispanio kaj eksterlando, Palencia havas jam sian straton ESPERANTO.

Dum la 26ª Hispana Kongreso de Esperanto en Palencia, la urbestro Sro. Juan Mena de la Cruz, malkovris la marmoran tabulon kiun montras la bildo, per kiu la nova strato ricevis la nomon CALLE ESPERANTO.

Je la dispono de niaj membroj kaj amikoj ni havas jenan liston de Esperantaĵoj:

Mendu ilin tuj mem.

Porcelanaj teleretoj kun alegorio mane pentrita	45.—	ptoj
Porcelanaj cindrujoj	25.—	»
Teleretoj kun Esperantaj proverboj	10.—	»
Esperantaj flagetoj	10.—	»
Papertuketoj (po 25)	7.50	»
Rondaj kaj stelformaj Esperantaj insignoj	12.—	»
Belaj kaj bonkvalitaj Kristnaskaj kartoj	2.—	»
Belaj kaj bonkvalitaj Kristnaskaj kartoj faldformataj .	2.50	»
Insignoj de nia Jubilea Kongreso	25.—	»
Kongreslibroj	25.—	»
Afiŝoj	5.—	»
Flagetoj	10.—	»
Poŝtkartoj	2.—	»
Glumarkoj (folieto kun ses gmj.)	1.50	»
Insignoj de nia XXVIa Kongreso	25.—	»
Kongreslibroj	25.—	»
Afiŝoj	5.—	»
Flagetoj	10.—	»
Poŝtkartoj	2.—	»
Glumarkoj (folieto kun ses gmj.)	1.50	»
Insignoj de nia XXIIIa Kongreso	12.—	»
Flagetoj el Valladolid	12.—	»
Afiŝoj de diversaj H. E. F. Kongresoj	5.—	»
Poŝtkartoj de diversaj H. E. F. Kongresoj	1.50	»
Poŝtkartoj J. I. K. Alegorio (deko)	6.—	»
Kovertoj J. I. K. alegorio (deko)	6.—	»
Dok. CED/7 «Bazaj faktoj...» (hispanlingve) de D-ro. Lapenna	7.—	»

Boletín extraordinario: 15 ptas. — Boletín normal: 7 ptas.

(La prezoj ne inkluzivas la sendkostojn)

Mendoj ĉe: Fraŭ. Inés Gastón - Sekretariino de H. E. F.
P.° Marina Moreno, 35, 4.° dcha. - ZARAGOZA

Por ke liaj pensoj pluvivu en nia revuo ni publikigas ĉi sube unu el la interesaj artikoloj de nia forpasinta samideano Prof. D. Daumau.

TAMEN, ANTAŬEN

DELFI DALMAU.

Apud nia movado por solvo de lingva interkomprenado universala moviĝadas interlingvistoj serĉantaj la solvon. Tio ja ne estas novaĵo! Ĉu ili nun ŝanĝas la etiketon, sub kiu ili agadis ĝis la faŝista milito, la fakto estas la sama.

Profesiaj lingvistoj ne ŝanĝas la fakton ke Zamenhof, tute ne konata antaŭ 70 jaroj, solvis plej gravan lingvan problemon, kaj ke tiu solvo venkadis, dum 60 jaroj, ĉiujn solvoprovojn de eminentaj filologoj, eĉ kiam ili profitis el la Zamenhofaj vojoj.

Mi konas tiajn eminentulojn pri lingvoj kaj lingvistiko, filologio, gramatiko, poliglotismo: aŭ ili nur asertas ke Esperanto estas utopia solvo, fuŝaĵo de malkompetenta homo, aŭ ili evidentiĝas senpotencaj rivaloj de Zamenhof. Tamen ne iras nian vojon, ni homoj el ĉiuj landoj kaj lingvoj interkompreniĝas lingve per Esperanto, kaj eĉ pli profunde: per internacia, interpopola, interhoma amsento, fratemo.

Aliflanke, ĉu ni, ĉu en nia movado, ne estas gramatikistoj, filologoj, lingvistoj, poliglotoj? Ĉu nur tiaj estas, kiuj ankoraŭ kredas, laŭ tradiciaj antaŭjuĝoj ke nur nacia aŭ klasika lingvo estas lingvo, aŭ kiuj kredas ke ne estas trafa solvo se ne ili ĝin kreis? Ni sentas kaj pensas, kiel Zamenhof —noblega ekzemplo de aŭtoro!, ke ni ĉesos labori por Esperanto, kaj senkondiĉe lernos iun ajn konkurantan planlingvon, se montriĝis ke tiu havos pli da ŝanco ol Esperanto fariĝi universala. Sed hazarde povas okazi ke en la mondo estas kelkaj esperantistoj kiu ankaŭ dum kvindek jaroj fariĝis lingvistoj, filologoj kaj hazarde konstatis multajn malsukcesojn de solvoj kreitaj de oficialaj eminentuloj kontraŭ la popola Zamenhofaĵo. Hazarde povus okazi ke Zamenhof estis genio kiel Kristoforo Kolumbo aŭ J. S. Bach.

Dum ni atendas tiujn klarigojn, ni popole, homare, universale laboru por Esperanto, kiu montriĝis plej afika, ĝenerala kaj facila sovlo lingva kaj senta! Kaj peranto, kiu montriĝis plej efika, ĝenerala kaj facila solvo lingva kaj senta! Kaj tial despli kuraĝe de nun, ĉar spertado estis pli longa, pli evidentiga por nia

Neniam ni estis tiel firme kaj bone organizitaj kiel nun. Eĉ la Akademio de Esperanto povas dormadi, ĉar tiel spontane bone evoluas Esperanto.

Cetere, ĉiuj lingvaj Akademioj povas dormadi dum periodoj pli-malpli longaj, kiam la respektivaj lingvoj estas sanaj kaj fortikaj, kaj tute ne bezonas kuracistojn!

(El «Dialekto, Dialektiko».)

Predilectos de la suerte los que no contestan las injurias, porque dos oidos solos, si son sabios, logran cansar y secar mil lenguas juntas (si son necias). Papini.

MENSLUDOJ

DUMNOKTA CERBUMADO

NICOLAS L. ESCARTIN.

— La signifon de la vorto «Politiko», mi neniam komprenis. Nur post longa, tre longa tempo mi sciis, ke tiu koncepto estas malplena, ke ĝi estas nura iluzio. Ankaŭ mi sciis, ke la homoj kreis abundon de tiaj vortoj, kiuj havas nenian signifon en la mondo de realo.

— Kaj mi eksciis ion, kio estas multe pli grava: ke la homoj treege ŝatas trompi sin per tiaj konceptoj, kaj terure koleriĝas kiam oni klopodas klarigi ke tiaj vortoj estas sensignifaj kaj sensencaj.

— Ankaŭ mi trovis alian vorton, justo, kiu en la realo montriĝis malplena. Iel mi vidis, ke maljusto estas neebla en la mondo: nenia ago povas modifi alian agon aŭ kompensi ĝin. Tiam mi komprenis, ke ĉio kio okazas havas signifon tute nekompreneblan por la ordinara homo.

— La vorton «morto» mi ankaŭ trovis malplena. La homo ne povas morti *ĉar ĝi ne vivas*. Cetere, kion ni vidas «vivi» aŭ «morti» ne estas la homo, la vera homo, sed nur lia «lasta vizaĝo» en nia tridimensia mondo. Tamen nur malmultaj homoj *vivas*. Por la plejmulto, la vivo estas tute alia afero ol tio, kion ili spertas. Por la ordinara homo, la morto havas nur psikologian signifon.

— Kontraste kun tio, la vorton «unueco», mi trovis plenplena. Ĝi montriĝis bazo en la universo. Tiam mi povis kompreni, ke ĉio kio okazas konsistiĝas Ĉion kio estas, ke ĉio kio okazas havas kiel kaŭzon la tutan universon. Estis evidente al mi ke aparta vivo estas neebla. La parto montriĝis tute ne grava, tute ne atentinda, nur la tuto gravis kaj signifis. Tiam mi ekkomprenis kie Jung baziĝis por koncepti la «kolektivan Senkonscion», tiam mi komprenis la kaŝitan sencon de Panteismo.

TIP. C. BOLOIX.-REINA FABIOLA, 7.-ZARAGOZA

D. L. Z-375-63